

SOPRONVÁRMEGYE

Délmagyarország tek. Szerkesztőségének,

Szeged.

Főszerkesztő:

DR. GRIGER MIKLÓS
 országgyűlési képviselő.

 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egy óra 2.80 P, negyed-
 évre 8.— P. D. Hétfői Ujsággal: egy óra 3.20 P,
 ¼ évre 9.20 P. Postatakarékpénztári csekk: 42.616.

 SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Sopron,
 Várkerület 117. (Szt. György-u. 11.) Telefon: 524.
 Fiókkiadóhivatal: Csorna, Deák F.-u. 12/b. Tel.: 53.

Paál Jób riportja:

Éjféle beszélgetés a Nobel-díjas Szent-Györgyi professzorral

Szeged, 1937. november elején.

Szemben ülök Szegeden, a Tisza partján, a mayerlingi tragédia szomorú hőséről elnevezett Rudolf-téren egy sárgára meszelt bérház első emeletén Szent-Györgyi Albert professzorral, a Nobel-díj magyar tudósával. Elöttem a Tisza, szemben velem sötét ablakaival a kulturpalota, ahol Szeged két nagy tudósa: Tömörkény István és Móra Ferenc halmozták fel üvegablaku vitrinekben a régi kelták és Attila kortársainak megsárgult csontjait. Széles nagy íróasztal a szoba közepén, s rajta hordozható írógép mellett rengeteg levél és telegramm a világ minden részéből.

Kerek rézasztal mellett ülünk, széles dobozban angol pipadohány. Mosolygó arcú, kisportolt ember ül velem szemben, szakasztott olyan, amilyennek az angol világsavargásban megismertem. A dolgozószoba izlésén meglátszik az a sok esztendő, amit nyugaton eltöltött. Udvariasan azt mondja nekem, hogy napok óta adja egyik interjút a másik után és nem tudja, hogy mondhat-e most újat.

És én így szólok hozzá:

— Rengeteg olyan cikket olvastam el, amelyet önökről írtak és nem tehetek róla, e cikkek nem elégtettek ki a kíváncsiságomat. A gyorsvonatban az egyik utitársam arra kért: magyarázzam meg neki, miért kapta meg ez a Szent-Györgyi professzor a Nobel-díj ezreit és én — nehezen tudtam olyan választ adni, amit megért a mindennapi életben robotoló ember.

— Bizonyos az, hogy az orvosi tudomány nagy tudósai ugyanazt a célt szolgálják, mint az orvosi tudomány maga: igyekeznek hosszabbá, zavartalanabbá és kellemesebbé tenni a végeséletű ember életét a földön. Én úgy képzelem, hogy az Ön korszakalkotó felfedezése is végső eredményében ezt a célt szolgálja, a nagy tömegek azonban valahogyan nem értik meg a dolgot. A nagy tömegek számára megfejthetetlen hieroglifákat jelentenek e kifejezések: biochemia, belső égési folyamat, C-vitamin, P-vitamin.

— Én azt szeretném hírül adni az embereknek, az újságok olvasóinak, a délutáni kapucinnernél ülő textíleseknek, a könyvelőnek, aki este az ágyban olvassa el a riportokat, a soffőrnék a volánja mellett, sőt a szakácsnénak is, hogy az Ön találmányának gyakorlati alkalmazásával meghosszabbodik-e az életünk, egészségesebbek leszünk-e és könnyebben bírjuk-e el az életnek és a veszedelmeknek ezernyi terhét. A laikusok számára kérek én nyilatkozatot, azoknak az embereknek, akik nem dolgoznak a laboratóriumokban lombikok mellett...

Az én kutatásom célja: megismerni az emberi szervezet gépezetének minden kerekét

Kicsiny pipáját megtömi dohánnal és amikor az már szelel, feleli:
 — Az én tudományom, a biochemia, amelyet magyarul életvegytannak nevezhetünk, egészen fiatal. Mindössze ötven vagy hatvan esztendő. Mi az élő szervezet működését tanulmányozzuk. Az életet, tehát az ember életét is vegyi akciók és reakciók teszik össze. Azt kutatjuk, hogy milyen vegyi struktúrával dolgozik az élő ember szervezete. A mi tudományunkkal a tö-

megek nem lehetnek tisztában, mert ez nagyon komplikált. A tere rendkívül tág és megállapításaink az orvosi tudomány számára kétségkívül új korszakot jelentenek.

Ez az új korszak már meg is kezdődött.

— Ha a laikus számára akarok mondani valamit, akkor hasonlatokkal kell élnem. Azt kell mondanom, hogy

az ember szervezete hasonlít egy kazánhoz, amelyben szakadatlanul, szünet nélkül tart az égés. Tűz nélkül nincsen élet. Csak hogy amíg a kazánban nem történik más, mint égés, addig az ember kazánja maga termeli és maga cserélgeti alkatrészeit. Az emberi élet maga nem más, mint: folytonos égés.

— Az én tudományomnak, a biochemiának, amely folytatása a szerves vegytannak, célja: tökéletesen megismerni ezt a kazánt, annak minden, legparányibb részét is, a tüzelőanyagot, amely a kazánt fűti és minden olyan folyamatot — evést, mozgást, járást — amely az égést szabályozza. Hiszen az ember szervezetében az égés már akkor kezdődik, amikor a csecsemő még meg sem látta a csillagos eget és nem ér véget a halállal. Azt a nagy kazánt, amelyben ez az égés szakadatlanul tart, szedem én széjjel kerekre és ezeket a részeket vizsgálom rendre. Sok kerekre ismerünk már, de még mindig sokezer a száma az ismeretlen alkatrészeknek.

A végső cél: generalreparatúrába küldeni az emberi szervezet motorját

— Az ember szervezetének kazánja maga termeli, cserélgeti alkatrészeit és tüzelőanyagát. Ez utóbbit részben a növényektől kapja és azokat a kerekéket, amelyeket a növényektől kap az ember, nevezzük mi vitaminoknak. A vitaminok jelenlétére szükség van, mert azoknak hiánya betegséget okozhat. A század elejének ez a felfedezése forradalmat jelentett az orvosi tudományban. Ekkor jutott el a biochemia a vitaminok felfedezéséhez és találta meg az A, aztán a B vitamint és fedeztem én fel a C vitamint. Ez a felfedezés azonban az én munkámban csak egy kis epizód, hiszen a C vitamin az emberi szervezet sok-sokezer kereké között csak egyetlen kerek. Én magam a C vitamin problémájával már nem foglalkozom és ennek az anyagnak a gyártását átengedtem a gyáraknak, amelyek nagy tömegekben juttatják el azt a klinikákhoz és ott a legkülönbözőbb betegségeket gyógyítják vele sikeresen.

— Mit hát a végső cél? — teszem fel a kérdést. Feleli:

— Megismerni teljesen és tökéletesen a kazánt és ezzel

megteremteni a teljes védekezés lehetőségét az embert fenyegető mindenféle veszedelemmel és zavarral szemben.

Ha tökéletesen ismerem az emberi szervezet kazánjának minden részletét, úgy ahogy a gépész ismeri a lokomotívot, vagy az órák a legkomplikáltabb szerkezetű chronometert, akkor megvan a lehetősége annak, hogy segíteni tud-

jon az orvos, amikor az alkatrészek már kopnak, vagy a tűz lobogása alábbhagy.

A végső cél: minél közelebb hozni azt az időt, amikor az orvos a mi megállapításaink segítségével legapróbb részletekig ismeri az emberi szervezet kazánját, abba bele tud nyulni éppen úgy, mint a gépész a maga masinájába. A végső cél: el kell jönni az időnek, amikor generalreparatúrába lehet küldeni az emberi szervezet kazánját, ha a motor kihagy, a szelepek megkopnak és a tűz nem lobog úgy, ahogyan lobogni kellene...

— Mikor jön el ez az idő? Isten tudja. Generációk munkája szükséges még ahhoz, hogy a kazánt és annak komplikált működését megismerjük. Ezen dolgozom én és munkatársaim és a Stockholmból ért nagy elismerés és kitüntetés most újabb lehetőséget ad nekem arra, hogy kutatásaimat intenzívebben folytassam tovább. Ez nehéz munka. Az emberi szervezetben az égés nem olyan, mint a kazánban. Rendkívül finom, felette komplikált, rengeteg momentum zavarja meg, lohasztja le és élénkíti. A mechanizmusa elképzelhetetlenül precíz. A probléma megfejtése nemzedékek munkáját igényli és

a vitaminok csak melléktermékként jelentkeznek e munkánál.

A Dóm-téren, ahol Szent György havában Madách remekének örökéletű mondatai szólanak meg és a mindenség titkait kutató Keppelert halljuk a szabad színpadon, dolgozik az élet rejtelmes tüzeinek mosolygó tudósa. Az orvosi vegytani intézetben van a laboratóriuma. Széles asztalokon műszerek, görseő, precíz mérleg, kis lombikokban színes folyadékok forrnak és a laboránsok ötletes gépeken most préselnek ki egy mázsa citromot. P vitamin készül belőle. Az alagsorban gépek állanak, most nem dolgoznak már rajtuk, valamikor itt készült a szegedi paprikából a C vitamin. Egy vagon paprika kellett ahhoz, hogy egy kiló vitamint elő tudjanak állítani. A következő lépés az volt, hogy Szent-Györgyi professzor megállapította a C vitamin vegyjelét, ezzel megfejtette a titkot: ez az anyag feltűnően hasonlít összetételében a krumplicukorhoz és most — a külföldi gyárak krumplicukorból állítják elő. Így olcsóbb és nagyobb tömegben lehet elkészíteni. A szegedi paprika romantikája — a gyógyszer szempontjából — talán véget ért, bár a tudományos megállapítás kiderítette róla, hogy vitaminban felette gazdag.

Ezidőszert a Nobel-díjas tudós szentélyében a P vitamin van soron.

SENT-GYÖRGYI PROFESSZOR ELŐADÁSA A RADIÓBAN.

Budapest, november 6. Szent-Györgyi Antal, a Nobel díjas szegedi egyetemi tanár tegnap este előadást tartott a rádióban. Előadásában többek között a következőket mondotta:

— Ha én mindazokra a levelekre és táviratokra válaszolni akarnék, amelyekkel a magyar, de a külföldi közönség is elhalmozott kitüntetésem alkalmából, akkor életemben másra nem is jutna időm. A Nobel díjjal történt kitüntetésemmel kapcsolatban annak örültem a legjobban, amit az én munkám másoknak okozott.

Ezután a kiváló tudós a rádió munkatársának különböző kérdéseire adott választ.